

[Søgaard.]

den opmærksomhed, som den høje regering udviser for at udbygge hele vort system af skoler, universiteter og andre læreanstalter, vil vi se, at vi befinder os i en udvikling, hvor mulighederne for ekspansion på det sociale, kulturelle og økonomiske område virkelig udnyttes. Vi siger jo altid, at vi mangler råstoffer i vort land. Et af de råstoffer, som vi overhovedet har, er vel sådan set de unges evner og udviklingsmuligheder, og vi må naturligvis her gøre alt, hvad vi kan, for at dette område ikke forsømmes.

Den højtærede undervisningsminister har nu fremsat et forslag om revision af loven om ungdommens uddannelsesfond. Lovforslaget indeholder vel ikke en imødekommeelse af alle de ønsker, de studerende kunne have, men jeg og mit parti er indforstået med, at der føres en forsigtig økonomisk politik, og med henblik på den bebudede undersøgelse af fondens virke må vi også indtage en i nogen grad afventende holdning over for en egentlig fastlæggelse af principperne for fondens fortsatte virksomhed. Det er klart, at den i øvrigt udmærkede undersøgelse, som omtales i den gule betænkning fra 1959, og som var baggrund for opbygningen af 1961-loven, ikke i al fremtid kan danne baggrund for lovgivning på dette område, så meget mindre som denne undersøgelse kun omfatter de højere læreanstalter og ikke de over 100 andre uddannelsessteder, som fondens virksomhed omfatter. Jeg har selv gang på gang efterlyst en sådan undersøgelse på et bredere grundlag, og det er derfor glædeligt for mig og mit parti, at et enigt finansudvalg nu har bevilget midler hertil, således at vi forhåbentlig får et mere tidssvarende vurderingsgrundlag, når vi efter ministerens skøn i 1965-66 igen bør have loven til revision.

Det er samtidig glædeligt at konstatere, at ministeren i ansøgningen om bevilling til denne undersøgelse også har peget på lærlingene, således at denne gruppe, der vel socialt set er på linje med en del af fondens virksomhedsområde, nu også kommer med i en egentlig undersøgelse, hvis resultat måske kan indicere en tilsvarende lovgivning. Jeg er naturligvis klar over, at der vedrørende lærlingenes forhold er en række andre faktorer at tage hensyn til end ved de egentlige studerendes.

I vurderingen af det foreliggende lovfor-slag bør vel først og fremmest indgå over-vejelser af, om den tilvækst, fonden nu får, kan dække udgifterne ved det stigende elev-tal og navnlig de siden 1961 stedfundne om-kostningsstigninger. Vi forstår, at det er ministerens opfattelse, at de 35 mill. kr. for-delt på lån og stipendier for det kommende finansår skulle kunne klare dette, samtidig med at ministeren mener, at der i inde-værende år må stilles 10 mill. kr. mere til rådighed.

Jeg går ud fra, at vi i udvalget får lej-lighed til at se lidt nærmere på de stignings-tal — både for elevernes og for omkostning-ernes vedkommende — som danner bag-grund for det foreliggende lovfor-slag. Det er min opfattelse — ligesom jeg forstår, det er ministerens — at det særlig er førstede-ls-studerende på universiteterne og de yngre årgange på de større uddannelsessteder, som bærer hovedparten af elevstigningen. Jeg ved ikke, om der er nogen mulighed for at få tilvejebragt et talmateriale, der belyser spørgsmålet om, hvor mange der virkelig er aktivt studerende, og hvor mange der ikke er aktivt studerende.

Allerede meget tidligt blev 1961-lovens principper med hensyn til fordelingen mel-lem lån og stipendier gennemhullet ved den voldsomme tilgang til studierne. Årsagen var jo, som jeg sagde, tilgangen af de yngre aldersklasser, men her tror jeg man sam-tidig må tage i betragtning, at en del af lånene til de kortvarige uddannelser ikke blev udnyttet, således som det var bebudet, og derfor via fondens bestyrelse videre-sendtes bl. a. til universiteterne. Herved op-stod der meget hurtigt en skæv fordeling mellem lån og stipendier, og jeg vil meget gerne på denne baggrund spørge den højt-ærede minister, om alle de lån, som de højere læreanstalter har kunnet gøre brug af, er brugt, og samtidig spørge ministeren, om han kan give et samlet tal på fordelingen mellem lån og stipendier for de kortvarige uddannelsers vedkommende. Det er for mig at se et spørgsmål, om man ved alle former for uddannelse — kortvarige, langvarige, særlig indtægtsgivende o. s. v. — bør følge nøjagtig de samme fordelingsprincipper. Jeg er klar over, at dette er et overordent-lig vanskeligt område at få gennearbejdet på nuværende tidspunkt, og vi må vel nok